

ZÁNİK A VZKŘÍŠENÍ V KOSTELE ZVĚSTOVÁNÍ PANNĚ MARIÍ V LITOMĚŘICÍCH

7. 9. - 14. 10. 2018

Vernisáž: 6. 9. 2018 v 17.30 hodin v jezuitském kostele Zvěstování Panně Marii v Litoměřicích.

Výstava *Zánik a vzkříšení* je přímo svázána s příběhem kostela Zvěstování Panně Marii, který od svého prvního vysvěcení v roce 1731 prošel mnohými dějinnými zvraty.

Původně byl monumentálním svatostánkem katolické církve, ale později, za dob socialismu, byl degradován na pouhé skladiště a odsouzen k postupnému chátrání. Jeho předání Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích v roce 1992 kostelu vdechlo nový život a můžeme říci, že se tak dostalo tomuto objektu určitého vzkříšení.

Příběhem tohoto prostoru se inspirovali tvůrci této výstavy – *Xénia Hoffmeisterová, Michal Šarše a Jaroslav Urbánek*. Spojuje je jejich vědomý zájem o vyřazené, nepotřebné, rozbité a opuštěné – ve svém původním účelu a smyslu zaniklé. Svůj „materiál“ oživují a vtiskují mu novou existenci. Ve svých dílech se zároveň zamýšlí nad tématem zániku a vzkříšení v jeho širším smyslu. *Xénia Hoffmeisterová* vypráví ve svých dílech a výtvarných instalacích o degradovaném vztahu člověka k živé přírodě, který na své oživení stále čeká. Bylo by sice domýšlivé hovořit o zániku přírody, ale můžeme mluvit o její transformaci vytěžováním, druhovou selekcí či šlechtěním. To vše ve jménu přizpůsobení přírody k obrazu plánovače, průmyslníka, spotřebitele. Tato témata Hoffmeisterová zpracovává například v dílech z cyklů *Velká matka, Ptačí chřipka, Rychle a víc* a dalších. Cyklus *Nová Božstva*, ústřední téma výstavy, kterým se autorka zabývá už několik let, je průzkumem vztahu lidského a božského. Kdo to vlastně jsou ta Nová Božstva a kam zmizela ta stará? Prožívá-li Xénia Hoffmeisterová nedávnou minulost (minimálně 20. století) a její současnou kontinuitu jako dílo nových bohů, i když je zjevné, že události dějin má v rukou člověk, odkazuje se tím na abstraktní vyjádření společenského významu božstev. Co jiného je nakonec pantheon všech různorodých božstev než svatyně lidských ideálů a utopií, principů a hodnot.

Pro sochaře *Michala Šarše* existuje pouze velmi tenká hranice mezi světem lidí a materiálním světem věcí, stejně jako mezi jednotlivostmi a celkem. V každém zdánlivě nepotřebném a zbytečném předmětu se zrcadlí celá sláva i strasti světa, ve kterém neustále probíhá koloběh zániku a vzkříšení. Toto vědění učí pokoře. Michal Šarše tak uskutečňuje

mystickou biblickou moudrost, která vidí boží zrcadlení v každé, i v té nejmenší a zdánlivě nejzbytečnější věci. Michal Šarše je vyzrálou výraznou osobností českého sochařství. Patří ke generaci, která vstoupila na českou výtvarnou scénu v polovině osmdesátých let minulého století. Vyšel z postmodernismu a svým nekonvenčním a zcela svébytným uměleckým přístupem vzbudil rozruch. Velmi zásadními tématy jsou pro umělce fenomény existence člověka a času. Čas hraje nejen ve filozofických teoriích, ale i v umění velmi důležitou roli. Můžeme o něm uvažovat v několika rovinách. Z hlediska všeobecné situace 21. století, z hlediska současného stavu kultury a z hlediska vývoje umění, případně jeho teoretických pojetí, ale také v rozměru tvorby jednoho konkrétního díla. Čas je vždy obsažen v procesu vnímání, v obsahu díla a v jeho poselství, je součástí informace, kterou dílo nese.

Sochař *Jaroslav Urbánek* bere kamenný odpad z restaurátorských prací a vdechuje mu nový život. V tomto „smetí“ spatřuje jeho skrytou krásu a nechává ji znovu se zaskvět, když kámen opracuje k jeho slávě a k oslavě významu, jaký měl a má pro lidský svět. Pevnost, lesk a věčnost kamene byla vždy referenčním bodem a metaforou každé kultury, která chtěla překonat ortel času. Práce Jaroslava Urbánka už známe z řady výstav a realizací, a to jako práce velmi charakteristické a osobité. Z jeho velkých realizací stojí za pozornost například kamenné exteriéry v pražské zoologické zahradě nebo rekonstrukce Kinského zahrady v Praze. Často se účastní různých symposií a výtvarných setkání doma i v zahraničí.

Díla všech tří tvůrců návštěvníka výstavy provokují, vyzývají k dialogu, kladou mu otázky a obrací jeho pozornost k tématům, o kterých asi někdy přemýšlí, ale daleko častěji je vytěšňuje do nevědomí, protože přemítání o zániku a vzkříšení čehokoliv je zneklidňující. Otázky, které by si mohl návštěvník při zhlédnutí této výstavy klást, by se například mohly týkat i toho, zda jsme dost pozorní a rozeznáme moment zániku něčeho cenného pro náš život, nebo dokonce nezbytného pro naše přežití. A zda chceme, máme dost sil, či je pro nás důležité vzkřísit, bránit a pečovat o duši a ducha nejen chátrajícího svatostánku, ale i světa v nás i kolem nás.